

Lagrådsremiss

Avgifter för tillsyn enligt drivmedelslagen och lättnad i lagen om skyldighet att tillhandahålla förnybara drivmedel

Regeringen överlämnar denna remiss till Lagrådet.

Stockholm den 20 februari 2014

Lena Ek

Egon Abresparr
(Miljödepartementet)

Lagrådsremissens huvudsakliga innehåll

I lagrådsremissen föreslås att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om avgifter för tillsyn och ärendehandläggning enligt drivmedelslagen (2011:319) och anslutande föreskrifter. Detta innebär att regeringen kan ge Transportstyrelsen rätt att ta ut avgifter för sin tillsyn över system för bensingasåterföring.

I lagrådsremissen föreslås också två ändringar i lagen (2005:1248) om skyldighet att tillhandahålla förnybara drivmedel. Den ena ändringen innebär att de bensinstationer eller andra försäljningsställen som årligen tillhandahåller allmänheten 1 500 kubikmeter eller mer konventionella bränslen ska ha en skyldighet att även tillhandahålla förnybara drivmedel. Ändringen har betydelse för säljställen som under ett år säljer mellan 1 000 och 1 500 kubikmeter motorbensin och dieselbränsle. Avgörande för om ett försäljningsställe under ett visst kalenderår träffas av kravet att tillhandahålla förnybara drivmedel är försäljningsvolymen av motorbensin eller dieselbränsle under kalenderåret två år före. Den andra ändringen gäller möjligheten till dispens från kravet på att tillhandahålla förnybara drivmedel. Förarbetena till den nuvarande dispensbestämmelsen har medfört att dispenser sällan getts för längre tid än ett år. Den föreslagna lagändringen innebär att möjligheten att få dispens i det enskilda fallet permanentas. En dispens får ges för den tid som är rimlig med hänsyn till omständigheterna i det enskilda fallet.

Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 augusti 2014.

Innehållsförteckning

1	Beslut	3
2	Lagtext	4
2.1	Förslag till lag om ändring i drivmedelslagen (2011:319)	4
2.2	Förslag till lag om ändring i lagen (2005:1248) om skyldighet att tillhandahålla förnybara drivmedel	7
3	Ärendet och dess beredning	9
4	Avgifter för tillsyn och handläggning	9
5	Lättnad i skyldigheten att tillhandahålla förnybara drivmedel samt generösare möjlighet till dispens	10
6	Ikraftträdande	13
7	Konsekvenser	14
8	Författningskommentar	14
8.1	Förslaget till lag om ändring i drivmedelslagen (2011:319)	14
8.2	Förslaget till lag om ändring i lagen (2005:1248) om skyldighet att tillhandahålla förnybara drivmedel	15
Bilaga 1	Promemorians lagförslag	16
Bilaga 2	Förteckning över remissinstanserna	21

1 Beslut

Regeringen har beslutat att inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om ändring i drivmedelslagen (2011:319),
2. lag om ändring i lagen (2005:1248) om skyldighet att tillhandahålla förnybara drivmedel.

2 Lagtext

Regeringen har följande förslag till lagtext.

2.1 Förslag till lag om ändring i drivmedelslagen (2011:319)

Härigenom föreskrivs att 4, 6 och 22 §§ drivmedelslagen (2011:319) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 §¹

För klassificering i miljöklass 1 ska en bensin uppfylla följande tekniska krav:

1. researchoktantalet ska vara lägst 95,
2. motoroktantalet ska vara lägst 85,
3. ångtrycket ska vid 37,8 grader Celsius vara lägst 45 kilopascal och högst 95 kilopascal, dock lägst 65 kilopascal under vintern och högst 70 kilopascal under sommaren,
4. destillationen ska innebära att
 - a) under vintern minst 50 procent och under övrig tid minst 47 volymprocent har förångats vid 100 grader Celsius,
 - b) minst 75,0 volymprocent har förångats vid 150 grader Celsius, och
 - c) slutkokpunkten är högst 205 grader Celsius,
5. olefiner får förekomma med högst 13,0 volymprocent,
6. aromater får förekomma med högst 35,0 volymprocent,
7. bensen får förekomma med högst 1,0 volymprocent,
8. syre får förekomma med högst 3,7 viktprocent,
9. i fråga om oxygenater får
 - a) metanol förekomma med högst 3,0 volymprocent (stabiliseringsmedel måste tillsättas),
 - b) etanol förekomma med högst 10,0 volymprocent (stabiliseringsmedel kan vara nödvändigt),
 - c) isopropylalkohol förekomma med högst 12,0 volymprocent,
 - d) tertiär-butylalkohol förekomma med högst 15,0 volymprocent,
 - e) isobutylalkohol förekomma med högst 15,0 volymprocent,
 - f) etrar som innehåller fem eller flera kolatomer per molekyl förekomma med högst 22,0 volymprocent, och
 - g) andra primära alkoholer och etrar med en slutlig kokpunkt som högst motsvarar den som anges i europastandarden *SS-EN 228:2008*

- g) andra primära alkoholer och etrar med en slutlig kokpunkt som högst motsvarar den som anges i europastandarden *SS-EN 228:2013*

¹ Senaste lydelse 2011:320.

förekomma med högst 15 volym- förekomma med högst 15,0 vo-
procent, lymprocent,

10. svavel får förekomma med högst 10,0 milligram per kilogram,
11. bly får förekomma med högst 0,005 gram per liter,
12. metylcyklopentadienylmangantrikarbonyl (MMT) får förekomma med högst 2 milligram mangan per liter,
13. fosfor får inte förekomma i någon mätbar mängd,
14. bensinen ska uppfylla skäligena funktionskrav i fråga om renhet för insugnings- och insprutningsventiler, och
15. bensinen får inte innehålla askbildande ämnen, om den är avsedd för fordon med katalytisk avgasrening.

6 §²

För klassificering i miljöklass 2 ska en bensin uppfylla följande tekniska krav:

1. researchoktantalet ska vara lägst 95,
2. motoroktantalet ska vara lägst 85,
3. ångtrycket ska vid 37,8 grader Celsius vara lägst 45 kilopascal och högst 95 kilopascal, dock högst 70,0 kilopascal under sommaren,
4. destillationen ska innebära att minst 46,0 volymprocent har förångats vid 100 grader Celsius och minst 75,0 volymprocent har förångats vid 150 grader Celsius,
5. olefiner får förekomma med högst 18,0 volymprocent,
6. aromater får förekomma med högst 35,0 volymprocent,
7. bensen får förekomma med högst 1,0 volymprocent,
8. syre får förekomma med högst 3,7 viktprocent,
9. i fråga om oxygenater får
 - a) metanol förekomma med högst 3,0 volymprocent (stabiliseringsmedel måste tillsättas),
 - b) etanol förekomma med högst 10,0 volymprocent (stabiliseringsmedel kan vara nödvändigt),
 - c) isopropylalkohol förekomma med högst 12,0 volymprocent,
 - d) *tertiär-butylalkohol förekomma med högst 15,0 volymprocent,*
 - e) *isobutylalkohol förekomma med högst 15,0 volymprocent,*
 - d) etrar som innehåller fem eller flera kolatomer per molekyl förekomma med högst 22,0 volymprocent, och
 - e) andra primära alkoholer och etrar med en slutlig kokpunkt som högst motsvarar den som anges i europastandarden *SS-EN 228:2008* eller motsvarande förekomma med högst 15,0 volymprocent,
 - f) etrar som innehåller fem eller flera kolatomer per molekyl förekomma med högst 22,0 volymprocent, och
 - g) andra primära alkoholer och etrar med en slutlig kokpunkt som högst motsvarar den som anges i europastandarden *SS-EN 228:2013* eller motsvarande förekomma med högst 15,0 volymprocent,
10. svavel får förekomma med högst 10,0 milligram per kilogram,

² Senaste lydelse 2011:320.

11. bly får förekomma med högst 0,005 gram per liter, 11. bly får förekomma med högst 0,005 gram per liter, *och*
12. metylcyklopentadienylmangantrikarbonyl (MMT) får förekomma med högst 2 milligram mangan per liter.

22 §³

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. skyldighet för den som tillhandahåller en bensin eller ett dieselbränsle att informera konsumenter om hur stor andel biodrivmedel som bensinen eller dieselbränslet har, om metalltillsatser i drivmedlet och om lämplig användning av olika bränsleblandningar,

2. skyldigheten enligt 17 § att se till att det finns tillgång till sådan bensin som avses i den paragrafen,

3. skyldighet för den som ska informera om ett felaktigt drivmedel enligt 18 § att betala kostnaderna för att en myndighet informerar i leverantörens ställe,

4. märkning, utformning, provning och kontroll av anordningar för bränslepåfyllning,

5. undantag från kraven i 6 § för bensin som är avsedd endast för drift av kolvmotorer i luftfartyg,

6. rapportering enligt 19 och 20 §§ och undantag från rapporteringskyldighet,

7. åtgärder som ska vidtas enligt 21 §, *och*

8. sådana undantag från saluföringsförbudet i 16 § som avser försäljning för fordonsindustrins forsknings- och testningsverksamhet eller för fordonsindustrins påfyllning av nytillverkade fordon inför leverans.

7. åtgärder som ska vidtas enligt 21 §,

8. sådana undantag från saluföringsförbudet i 16 § som avser försäljning för fordonsindustrins forsknings- och testningsverksamhet eller för fordonsindustrins påfyllning av nytillverkade fordon inför leverans, *och*

9. avgifter för tillsyn och för ärendehandläggning enligt denna lag och föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen.

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2014.

³ Senaste lydelse 2012:340.

2.2 Förslag till lag om ändring i lagen (2005:1248) om skyldighet att tillhandahålla förnybara drivmedel

Härigenom föreskrivs att 3 och 7 §§ lagen (2005:1248) om skyldighet att tillhandahålla förnybara drivmedel ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 §

En bränslesäljare *skall* på säljställe som ingår i bränslesäljarens verksamhet genom en eller flera bränslepumpar eller på annat likvärdigt sätt tillhandahålla minst ett förnybart drivmedel

1. från och med den 1 april 2006 till och med den 28 februari 2007, om säljstället under kalenderåret 2004 haft en försäljningsvolym överstigande 3 000 kubikmeter motorbensin eller dieselbränsle,

2. från och med den 1 mars 2007 till och med den 29 februari 2008, om säljstället under kalenderåret 2005 haft en försäljningsvolym överstigande 2 500 kubikmeter motorbensin eller dieselbränsle,

3. från och med den 1 mars 2008 till och med den 28 februari 2009, om säljstället under kalenderåret 2006 haft en försäljningsvolym överstigande 2 000 kubikmeter motorbensin eller dieselbränsle, och

4. från och med den 1 mars till och med den 31 december 2009, om säljstället under kalenderåret 2007 haft en försäljningsvolym överstigande 1 000 kubikmeter motorbensin eller dieselbränsle, samt

5. från och med den 1 januari 2010 och varje därpå följande kalenderår, om säljstället under kalenderåret två år före haft en försäljningsvolym överstigande 1 000 kubikmeter motorbensin eller dieselbränsle.

En bränslesäljare *ska* på ett säljställe som ingår i bränslesäljarens verksamhet genom en eller flera bränslepumpar eller på annat likvärdigt sätt tillhandahålla minst ett förnybart drivmedel *från och med den 1 januari varje kalenderår, om säljstället under kalenderåret två år före haft en försäljningsvolym överstigande 1 500 kubikmeter motorbensin eller dieselbränsle.*

Transportstyrelsen får i det enskilda fallet ge dispens från *skyldigheterna* i 3 § om det finns särskilda skäl. En sådan dispens *skall vara tidsbegränsad*.

Transportstyrelsen får i det enskilda fallet ge dispens från *skyldigheten* i 3 § om det finns särskilda skäl. En sådan dispens *ska ges för så lång tid som är rimlig med hänsyn till omständigheterna*.

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2014.

⁴ Senaste lydelse 2008:1383.

3 Ärendet och dess beredning

Transportstyrelsen fick i sitt regleringsbrev för budgetåret 2011 i uppdrag att se över dispensförfarandet i lagen (2005:1248) om skyldighet att tillhandahålla förnybara drivmedel. Syftet med uppdraget var bland annat att mildra konsekvenserna för mindre försäljningsställen av fordonsbränsle i glesbygd. Uppdraget redovisades i april 2011 (Regeringskansliets dnr N2010/8029/TE, N2010/7042/TE och N2010/1313/TE m.fl.), med en komplettering i mars 2012 (dnr M2011/1835/KI). I skrivelserna 2011/12:75 och 2012/13:75 till riksdagen har regeringen redogjort för Transportstyrelsens uppdrag.

Transportstyrelsen har i en skrivelse till Miljödepartementet pekat på behovet av att ändra drivmedelslagen (2011:319) så att det blir möjligt att ta ut avgifter för tillsyn och ärendehandläggning (dnr M2012/3136/R).

Efter beredning i Regeringskansliet har en promemoria om avgifter för tillsyn och handläggning samt skyldigheten att tillhandahålla förnybara drivmedel och möjligheter till dispens från det kravet upprättats i Miljödepartementet. Promemorian innehåller förslag till ändringar i drivmedelslagen och lagen om skyldighet att tillhandahålla förnybara drivmedel.

Promemorians har remissbehandlats och förslagen återges i *bilaga 1*. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 2*. Remissvaren och en sammanställning av svaren finns tillgängliga i Miljödepartementet (M2011/1835/KI).

4 Avgifter för tillsyn och handläggning

Regeringens förslag: Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om avgifter för tillsyn och för ärendehandläggning enligt drivmedelslagen och föreskrifter som meddelats med stöd av lagen.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna har med två undantag tillstyrkt förslaget. *Svenska Petroleum och Biodrivmedel Institutet* och *Skärgårdarnas riksförbund* har anfört att det inte finns någon uppgift om storleken på avgiften. En bensinstation kan mot den bakgrunden inte bedöma kostnaderna för den enskilda stationen. *Ekonomistyrningsverket* har angett att utifrån den skrivning som föreslås, innebär förslaget att full kostnadstäckning enligt 5 § avgiftsförordningen (1992:191) ska gälla för tillsyn och ärendehandläggning enligt drivmedelslagen. *Preem AB* har anfört att det behöver klargöras att avgift bara får tas ut för tillsyn av bensingasåterföring.

Hela Sverige ska leva och *Småkom* (De små kommunernas samverkan) har avstyrkt förslaget och anfört att många små bensinstationer kämpar

för sin överlevnad och inte klarar utgiftshöjningar i form av tillsynsavgifter.

Skälen för regeringens förslag: Transportstyrelsens kärnverksamhet utgörs av regelgivning, tillståndsprövning, tillsyn och registerhantering inom de fyra trafikslagen järnväg, luftfart, sjöfart och väg. Transportstyrelsens verksamhet är avsedd att finansieras på ett enhetligt sätt genom att myndigheten har möjlighet att ta ut avgifter (jfr prop. 2010/11:30 Avgifter i Transportstyrelsens verksamhet).

Transportstyrelsen är enligt drivmedelslagen och drivmedelsförordningen (2011:346) tillsynsmyndighet för system för bensingasåterföring. Enligt drivmedelslagen och föreskrifter som meddelats med stöd av lagen saknas möjlighet för Transportstyrelsen att ta ut avgifter för tillsynen av bensingasåterföring. Kraven på bensingasåterföring gäller samtliga bensinstationer, för närvarande cirka 2 800 stycken, som kommersiellt överlåter bensin oavsett försäljningsvolym.

Transportstyrelsens verksamhet med tillsyn och handläggning av ärenden enligt drivmedelslagstiftningen bör finansieras på samma sätt som myndighetens tillsyn och ärendehandläggning i andra frågor. Det bör därför finnas en möjlighet för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om avgifter. Som *Ekonomistyrningsverket* har angett innebär förslaget att avgift kan tas ut för all tillsyn och handläggning enligt drivmedelslagen och föreskrifter som meddelats med stöd av lagen. Det är också i linje med att Transportstyrelsen är en avgiftsfinansierad myndighet. Avgiften avser ett väl avgränsat kollektiv, dvs. alla säljställen som omfattas av drivmedelslagens bestämmelser. Den närmare regleringen av avgiftsuttagen bör ske på föreskriftsnivå.

5 Lättnad i skyldigheten att tillhandahålla förnybara drivmedel samt generösare möjlighet till dispens

Regeringens förslag: Skyldigheten för en bränslesäljare att på ett säljställe som ingår i bränslesäljarens verksamhet tillhandahålla minst ett förnybart drivmedel under ett visst kalenderår gäller endast om säljstället under kalenderåret två år före haft en försäljningsvolym överstigande 1 500 kubikmeter motorbensin eller dieselbränsle.

Om det finns särskilda skäl, får Transportstyrelsen i det enskilda fallet ge dispens från skyldigheten att tillhandahålla förnybara drivmedel. En sådan dispens ska ges för så lång tid som är rimlig med hänsyn till omständigheterna.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna har med två undantag tillstyrkt förslaget. *Statens jordbruksverk* och *Statens energimyndighet* anser att det är viktigt att tillgängligheten för förnybara drivmedel inte minskar i Sverige utan i stället ökar. *Sveriges kommuner och landsting*, *Tillväxtanalys* och *Svensk Ben-*

sinhandel har anfört att förslagen innebär att förutsättningarna för att fortsätta driva tankställen i glesbygd kommer att förbättras. *Transportstyrelsen* har tillstyrkt förslaget i stort, men har anfört att med hänsyn till investeringskostnaderna är en försäljningsvolym överstigande 2 000 kubikmeter en rimligare gräns än 1 500 kubikmeter. *Statens energimyndighet* har samtyckt till en utökad dispensmöjlighet, men är tveksam till att dispenser kan ges permanent eller under en mycket lång tid, med hänsyn till utvecklingen på marknaden för alternativa drivmedel. En utökad maxgräns för dispens på ett antal år bör därför i stället fastställas.

Länsstyrelsen i Örebro län och *Svenska Bioenergiföreningen* har avstyrkt förslaget och anfört att en lättnad i kravet på att tillhandahålla förnybara drivmedel innebär en ökad risk för att inte nå målen om en fordonsflotta som är oberoende av fossila bränslen år 2030 och målen om en resurseffektiv energiförsörjning utan nettoutsläpp av växthusgaser i atmosfären år 2050.

Kommerskollegium har anfört dels att de förslagna ändringarna i drivmedelslagen kan behöva anmälas enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 98/34/EG av den 22 juni 1998 om ett informationsförfarande beträffande tekniska standarder och föreskrifter och beträffande föreskrifter för informationssamhällets tjänster, dels att den lättnad som föreslås i skyldigheten att tillhandahålla förnybara drivmedel kan behöva anmälas enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/123/EG av den 12 december 2006 om tjänster på den inre marknaden.

Skälen för regeringens förslag: Lagen om skyldighet att tillhandahålla förnybara drivmedel syftar till att öka tillgängligheten av förnybara drivmedel i hela Sverige. Tillgängligheten har bedömts vara ett av de största hindren mot en ökad användning av förnybara drivmedel (se prop. 2005/06:16 Skyldighet att tillhandahålla förnybara drivmedel). I lagens 3 § anges vilka säljställen som omfattas av skyldigheten att tillhandahålla förnybara drivmedel och när denna skyldighet inträder. Sedan 2009 är alla säljställen med en försäljningsvolym överstigande 1 000 kubikmeter motorbensin eller dieselbränsle skyldiga att tillhandahålla minst ett förnybart drivmedel. Avgränsningen till 1 000 kubikmeter sattes för att undvika att de riktigt små bensinstationerna skulle drabbas av en investeringskostnad som inte stod i rimlig proportion till säljställets försäljningsvolym. Enligt 7 § finns det en möjlighet att i särskilda fall ge en tidsbegränsad dispens från skyldigheten att tillhandahålla förnybara drivmedel. Enligt prop. 2005/06:16 s. 17 f. bör en dispens inte ges för längre tid än ett år.

Hittills har majoriteten av de försäljningsställen som omfattas av lagen investerat i bränslepumpar för etanolbränslet E85. Det har varit det billigaste förnybara drivmedlet på marknaden i jämförelse med exempelvis fordonsgas. Sedan lagen infördes 2005 har marknadsförhållandena ändrats och försäljningen av etanolbilar och etanolbränslet E85 har minskat sedan 2010 minskat.

I Transportstyrelsens regleringsbrev för budgetåret 2011 fick myndigheten i uppdrag att se över dispensförfarandet med syftet att mildra konsekvenserna för mindre försäljningsställen av fordonsbränsle i glesbygd. Översynen resulterade i att Transportstyrelsen förordade att alla säljställen med en årlig försäljningsvolym överstigande 1 000 kubikmeter motorbensin eller dieselbränsle skulle vara skyldiga att tillhandahålla för-

nybara drivmedel, med undantag för säljställen i glesbygd med en årlig försäljningsvolym understigande 2 000 kubikmeter motorbensin eller dieselbränsle (Regeringskansliets dnr M2011/1835/K1).

Enligt Transportstyrelsen skulle ett undantag för försäljningsställen i glesbygd innebära en lättnad för vissa säljställen i glesbygd och minska kostnader för dispenshantering hos såväl dessa säljställen som hos myndigheten. Transportstyrelsen anförde att en alternativ lösning vore att undanta samtliga säljställen med en årlig försäljningsvolym som understiger 2 000 kubikmeter motorbensin eller dieselbränsle, oavsett om säljstället ligger i glesbygd eller inte. När det gäller de miljömässiga konsekvenserna bedömde Transportstyrelsen att den förordade lösningen skulle innebära färre negativa effekter än alternativlösningen eftersom investeringar i pumputrustning för förnybara drivmedel sannolikt har störst miljöeffekt i tätorter när fler kör på detta bränsle.

Från konkurrenssynpunkt är den lösning som Transportstyrelsen har förordat inte helt neutral eftersom den gynnar säljställen i glesbygd framför de som är lokaliserade i tätort. Det finns också olika definitioner av glesbygd. Transportstyrelsen har förordat en definition som Tillväxtanalys och Tillväxtverket har använt sig av och som definierar glesbygd som områden med mer än 45 minuters bilresa till närmaste tätort med fler än 3 000 invånare (cirka 3–5 mil i avstånd från närmaste tätort). Det finns inte något entydigt svar på hur lång sträcka en 45 minuters bilresa är eftersom den kan köras med varierad hastighet och det måste avgöras var i tätorten avståndet ska mätas från. I lagtexten bör därför undantag från skyldigheten att tillhandahålla förnybara drivmedel inte avgränsas till säljställen i glesbygd.

Den nuvarande dispensmöjligheten har använts av många säljställen. Transportstyrelsen har hanterat cirka 1 600 dispensansökningar sedan 2009. Under 2012 och 2013 gav Transportstyrelsen cirka 200 dispenser. De vanligaste skälen för att ansöka om dispens är att det saknats entreprenörer som kan installera anläggningarna på säljställen eller andra ekonomiska skäl. Sedan Transportstyrelsen bad sökandena att komma in med underlag med stöd för argumentet om att det saknades installationsentreprenörer har myndigheten inte fått in några fler sådana ansökningar. I några ärenden har förvaltningsrätterna efter överklagande gett dispens. Dispens har getts med hänvisning till EU-rättens krav på proportionalitet, dvs. domstolen har funnit att det inte var proportionerligt att kräva att företaget skulle tvingas investera i en pump för att tillhandahålla förnybart drivmedel, med hänvisning till att investeringskostnaderna inte stod i rimlig proportion till säljställets försäljningsvolym.

Transportstyrelsen har under de senaste åren utvecklat praxis för när dispens ges. För närvarande beviljas normalt sett dispens om säljstället sålt mindre än 1 500 kubikmeter motorbränsle två kalenderår tidigare och i ansökan hänvisat till ekonomiska skäl. Av Transportstyrelsens praxis kan den slutsatsen dras att många medelstora försäljningsställen med försäljningsvolym under och omkring 1 500 kubikmeter motorbensin eller dieselbränsle per år har haft svårt att anpassa sig till kravet på att tillhandahålla förnybara drivmedel. Praxis, med stöd av avgöranden från förvaltningsrätterna, visar var gränsen för skyldigheten att tillhandahålla förnybara drivmedel bör dras. För att minska den administrativa bördan för bränslesäljare och myndigheter och för ökad förutsebarhet, bör lagen

ändras så att den återspeglar utvecklingen i praxis. På så sätt kommer också behovet av dispenser att kraftigt minska. Den ändring som föreslås bör anmälas enligt EU-regelverket om tjänster på den inre marknaden.

Några remissinstanser har påpekat att lättnader i lagen innebär en ökad risk för att målet om en fossiloberoende fordonsflotta inte kommer att nås. Mot bakgrund av att många säljställen har haft dispens från kravet att tillhandahålla förnybara drivmedel, görs bedömningen att ändringen i lagen inte kommer minska tillgängligheten av förnybara drivmedel i någon större grad.

När lagen infördes uttalades i förarbetena att en dispens inte skulle ges för längre tid än ett år. Den uttalade tidsgränsen om ett år har bidragit till det stora antalet dispensansökningar. Möjligheten att få dispens bör permanentas med anledning av att det mycket väl kan finnas fall där det vid en ansökan går att bedöma att förutsättningar för att uppfylla lagens krav inte kommer att finnas på många år. Det saknas då skäl för att ålägga den enskilde mackägaren att regelbundet komma in med förnyade dispensansökningar. Om Transportstyrelsen bedömer att det finns förutsättningar för dispens, bör dispens ges för så lång tid som behövs med hänsyn till omständigheterna i det enskilda fallet, dvs. så länge som behovet kvarstår. Förslaget innebär med andra ord att dispenserna fortfarande är tidsbegränsade. Den tveksamhet som *Statens energimyndighet* har uttryckt för oåterkalleliga dispenser är därför obefogad. Om den tid som bedömdes som rimlig i en tidigare given dispens inte har räckt för att uppfylla kraven enligt lagen, ska en ny dispens ges om förutsättningarna inte har ändrats väsentligt. Detsamma gäller förstås i den situationen att det vid en förnyad dispensansökan kan konstateras att det inte har funnits – och inte under överskådlig framtid kommer att finnas – möjligheter att uppfylla kraven enligt lagen. Även fortsättningsvis bör bränslesäljaren redovisa en tidsplan för när skyldigheten bedöms kunna fullgöras.

Genom att möjligheten till dispens på detta sätt permanentas kommer Transportstyrelsens och bränslesäljarnas administrativa börda att minska. Även behovet av förnyade dispenser minskar.

6 Ikraftträdande

Regeringens förslag: Ändringarna träder i kraft den 1 augusti 2014.
--

Promemorians förslag: Ändringarna träder i kraft den 1 juli 2014.

Remissinstanserna har inte haft några synpunkter på tidpunkten för ikraftträdandet.

Skälen för regeringens förslag: Ändringarna bör träda i kraft så snart det är möjligt.

7 Konsekvenser

Ändringarna i drivmedelslagen

Förslaget innebär att det blir möjligt att meddela föreskrifter som innebär att Transportstyrelsen kan ta ut avgifter för sin tillsyn och ärendehandläggning enligt drivmedelslagen. Om bemyndigandet utnyttjas kommer de cirka 2 800 bensinstationer som omfattas av lagen att behöva betala för tillsynen.

Ändringarna i lagen om skyldighet att tillhandahålla förnybara drivmedel

Enligt Transportstyrelsens beräkningar innebär förslaget att cirka 1 355 av 2 800 tankställen i Sverige undantas från kravet att tillhandahålla förnybart drivmedel. Detta kan jämföras mot den nuvarande volymnivån om 1 000 kubikmeter, där uppskattningsvis 790 säljställen undantas. Förslaget innebär att ett antal säljställen som tidigare sökt och erhållit tidsbegränsade dispenser från skyldigheten att tillhandahålla förnybart drivmedel inte längre behöver göra detta. För Transportstyrelsen innebär förslaget att myndigheten kommer behöva hantera betydligt färre dispensansökningar och överklaganden av myndighetens beslut i förvaltningsdomstolarna. Även bränslesäljarnas administrativa börda minskar med anledning av förslaget. Förslaget om att ha möjlighet att erhålla längre dispenser för så lång tid som är rimlig i det enskilda fallet innebär även det lättade administrativa kostnader för alla involverade parter.

Förslaget kan innebära en konkurrensnackdel för de säljställen som hunnit göra en investering till skillnad mot de säljställen som sökt dispens.

Ändringen i lagen bedöms inte minska tillgängligheten av förnybara drivmedel i någon större grad eftersom många av de berörda säljställen har haft dispens från kravet att tillhandahålla förnybara drivmedel. Täckningsgraden av E85-stationer bedöms inte komma ändras i någon större utsträckning. De miljömässiga konsekvenserna bedöms därför vara begränsade.

8 Författningskommentar

8.1 Förslaget till lag om ändring i drivmedelslagen (2011:319)

4 §

I paragrafen ändras *nionde punkten g* eftersom standarden SS-EN 228:2008 (samt den nationella bilagan SS 155422:2006) har upphävts och ersatts av SS-EN 228:2013. Dessutom anges volymprocenten med en decimal för att överensstämma med lagens övriga viktprocentangivelser.

Den uppdaterade hänvisningen innebär inte att några nya tekniska krav ställs.

6 §

Två nya specifikationer läggs in i *nionde punkten d* och *e* för överensstämmelse med 4 §. När det gäller dessa specifikationer har någon skillnad mellan 4 och 6 §§ aldrig varit avsedd. De nuvarande specifikationerna i *nionde punkten d* och *e* byter beteckning till *f* och *g*. I den nya *nionde punkten g* uppdateras hänvisningen till den angivna standarden på grund av att standarden SS-EN 228:2008 (samt den nationella bilagan SS 155422:2006) har upphävts och ersatts av SS-EN 228:2013. Den uppdaterade hänvisningen innebär inte att några nya tekniska krav ställs.

22 §

Paragrafen innehåller ett antal bemyndiganden för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter.

Paragrafen utökas med en ny *nionde punkt* med bemyndigande att meddela föreskrifter om avgifter. Lagen saknar i dag bestämmelser om avgifter. Genom den nya bestämmelsen kan föreskrifter meddelas om skyldighet att betala avgift för den tillsyn som regleras i lagstiftningen och för handläggning av ärenden. Lagens bestämmelser om tillsyn finns i 23 § och behandlas i prop. 2010/11:51 Nya lagar om avgasrening och drivmedel s. 49.

8.2 Förslaget till lag om ändring i lagen (2005:1248) om skyldighet att tillhandahålla förnybara drivmedel

3 §

I paragrafen anges genom en volymnivåangivelse om ett säljställe omfattas av lagen eller inte. Om ett säljställe under ett visst kalenderår omfattas av lagen eller inte bestäms av den försäljningsvolym motorbensin eller dieselbränsle säljstället har haft kalenderåret två år före. De nuvarande första–femte punkterna utgår.

7 §

Transportstyrelsen får även fortsättningsvis ge tidsbegränsade dispenser om det finns särskilda skäl. En dispens får ges för så lång tid som är rimlig med hänsyn till omständigheterna i det enskilda fallet. En dispens bör kunna ges för den tid som skälen för dispens kan antas finnas kvar, exempelvis under den tid som investeringskostnaden inte kan anses stå i rimlig proportion till säljställets försäljningsvolym. Andra skäl för dispens kan vara att säljstället berörs av en omläggning av trafiksystemet som kan antas påverka försäljningsvolymen eller berörs av andra yttre omständigheter som gör det nödvändigt att vänta med investeringen. Dispenser bör naturligtvis inte ges på ett sätt som otillbörligt gynnar en viss aktör.

Promemorians lagförslag

Förslag till lag om ändring i drivmedelslagen (2011:319)

Härigenom föreskrivs att 4, 6 och 22 §§ drivmedelslagen (2011:319) ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt SFS 2011:320

Föreslagen lydelse

4 §

För klassificering i miljöklass 1 ska en bensin uppfylla följande tekniska krav:

1. researchoktantalet ska vara lägst 95,
2. motoroktantalet ska vara lägst 85,
3. ångtrycket ska vid 37,8 grader Celsius vara lägst 45 kilopascal och högst 95 kilopascal, dock lägst 65 kilopascal under vintern och högst 70 kilopascal under sommaren,
4. destillationen ska innebära att
 - a) under vintern minst 50 procent och under övrig tid minst 47 volymprocent har förångats vid 100 grader Celsius,
 - b) minst 75,0 volymprocent har förångats vid 150 grader Celsius, och
 - c) slutkokpunkten är högst 205 grader Celsius,
5. olefiner får förekomma med högst 13,0 volymprocent,
6. aromater får förekomma med högst 35,0 volymprocent,
7. bensen får förekomma med högst 1,0 volymprocent,
8. syre får förekomma med högst 3,7 viktprocent,
9. i fråga om oxygenater får
 - a) metanol förekomma med högst 3,0 volymprocent (stabiliseringsmedel måste tillsättas),
 - b) etanol förekomma med högst 10,0 volymprocent (stabiliseringsmedel kan vara nödvändigt),
 - c) isopropylalkohol förekomma med högst 12,0 volymprocent,
 - d) tertiär-butylalkohol förekomma med högst 15,0 volymprocent,
 - e) isobutylalkohol förekomma med högst 15,0 volymprocent,
 - f) etrar som innehåller fem eller flera kolatomer per molekyl förekomma med högst 22,0 volymprocent, och
 - g) andra primära alkoholer och etrar med en slutlig kokpunkt som högst motsvarar den som anges i europastandarden SS-EN 228:2008 förekomma med högst 15 volymprocent,
 - g) andra primära alkoholer och etrar med en slutlig kokpunkt som högst motsvarar den som anges i europastandarden SS-EN 228:2013 förekomma med högst 15,0 volymprocent,
10. svavel får förekomma med högst 10,0 milligram per kilogram,
11. bly får förekomma med högst 0,005 gram per liter,

12. metylcyklopentadienylmangantrikarbonyl (MMT) får förekomma med högst 2 milligram mangan per liter, Bilaga 1
13. fosfor får inte förekomma i någon mätbar mängd,
14. bensinen ska uppfylla skäliga funktionskrav i fråga om renhet för insugnings- och insprutningsventiler, och
15. bensinen får inte innehålla askbildande ämnen, om den är avsedd för fordon med katalytisk avgasrening.

6 §

För klassificering i miljöklass 2 ska en bensin uppfylla följande tekniska krav:

1. researchoktantalet ska vara lägst 95,
2. motoroktantalet ska vara lägst 85,
3. ångtrycket ska vid 37,8 grader Celsius vara lägst 45 kilopascal och högst 95 kilopascal, dock högst 70,0 kilopascal under sommaren,
4. destillationen ska innebära att minst 46,0 volymprocent har förångats vid 100 grader Celsius och minst 75,0 volymprocent har förångats vid 150 grader Celsius,
5. olefiner får förekomma med högst 18,0 volymprocent,
6. aromater får förekomma med högst 35,0 volymprocent,
7. bensen får förekomma med högst 1,0 volymprocent,
8. syre får förekomma med högst 3,7 viktprocent,
9. i fråga om oxygenater får
 - a) metanol förekomma med högst 3,0 volymprocent (stabiliseringsmedel måste tillsättas),
 - b) etanol förekomma med högst 10,0 volymprocent (stabiliseringsmedel kan vara nödvändigt),
 - c) isopropylalkohol förekomma med högst 12,0 volymprocent,
 - d) *tertiär-butylalkohol förekomma med högst 15,0 volymprocent,*
 - e) *isobutylalkohol förekomma med högst 15,0 volymprocent,*
 - d) etrar som innehåller fem eller flera kolatomer per molekyl förekomma med högst 22,0 volymprocent, och
 - e) andra primära alkoholer och etrar med en slutlig kokpunkt som högst motsvarar den som anges i europastandarden SS-EN 228:2008 eller motsvarande förekomma med högst 15,0 volymprocent,
 - f) etrar som innehåller fem eller flera kolatomer per molekyl förekomma med högst 22,0 volymprocent, och
 - g) andra primära alkoholer och etrar med en slutlig kokpunkt som högst motsvarar den som anges i europastandarden SS-EN 228:2013 eller motsvarande förekomma med högst 15,0 volymprocent,
10. svavel får förekomma med högst 10,0 milligram per kilogram,
11. bly får förekomma med högst 0,005 gram per liter, och
12. metylcyklopentadienylmangantrikarbonyl (MMT) får förekomma med högst 2 milligram mangan per liter.

22 §⁵

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. skyldighet för den som tillhandahåller en bensin eller ett dieselbränsle att informera konsumenter om hur stor andel biodrivmedel som bensinen eller dieselbränslet har, om metalltillsatser i drivmedlet och om lämplig användning av olika bränsleblandningar,

2. skyldigheten enligt 17 § att se till att det finns tillgång till sådan bensin som avses i den paragrafen,

3. skyldighet för den som ska informera om ett felaktigt drivmedel enligt 18 § att betala kostnaderna för att en myndighet informerar i leverantörens ställe,

4. märkning, utformning, provning och kontroll av anordningar för bränslepåfyllning,

5. undantag från kraven i 6 § för bensin som är avsedd endast för drift av kolvmotorer i luftfartyg,

6. rapportering enligt 19 och 20 §§ och undantag från rapporterings-skyldighet,

7. åtgärder som ska vidtas enligt 21 §, *och*

8. sådana undantag från saluföringsförbudet i 16 § som avser försäljning för fordonsindustrins forsknings- och testningsverksamhet eller för fordonsindustrins påfyllning av nytillverkade fordon inför leverans.

7. åtgärder som ska vidtas enligt 21 §,

8. sådana undantag från saluföringsförbudet i 16 § som avser försäljning för fordonsindustrins forsknings- och testningsverksamhet eller för fordonsindustrins påfyllning av nytillverkade fordon inför leverans, *och*

9. avgifter för tillsyn och för ärendehandläggning enligt denna lag och föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2014.

⁵ Senaste lydelse 2012:340.

Förslag till lag om ändring i lagen (2005:1248) om skyldighet att tillhandahålla förnybara drivmedel

Härigenom föreskrivs att 3 § lagen (2005:1248) om skyldighet att tillhandahålla förnybara drivmedel ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 §

En bränslesäljare *skall* på säljställe som ingår i bränslesäljarens verksamhet genom en eller flera bränslepumpar eller på annat likvärdigt sätt tillhandahålla minst ett förnybart drivmedel

1. från och med den 1 april 2006 till och med den 28 februari 2007, om säljstället under kalenderåret 2004 haft en försäljningsvolym överstigande 3 000 kubikmeter motorbensin eller dieselbränsle,

2. från och med den 1 mars 2007 till och med den 29 februari 2008, om säljstället under kalenderåret 2005 haft en försäljningsvolym överstigande 2 500 kubikmeter motorbensin eller dieselbränsle,

3. från och med den 1 mars 2008 till och med den 28 februari 2009, om säljstället under kalenderåret 2006 haft en försäljningsvolym överstigande 2 000 kubikmeter motorbensin eller dieselbränsle, och

4. från och med den 1 mars till och med den 31 december 2009, om säljstället under kalenderåret 2007 haft en försäljningsvolym överstigande 1 000 kubikmeter motorbensin eller dieselbränsle, samt

5. från och med den 1 januari 2010 och varje därpå följande kalenderår, om säljstället under kalenderåret två år före haft en försäljningsvolym överstigande

En bränslesäljare *ska* på säljställe som ingår i bränslesäljarens verksamhet genom en eller flera bränslepumpar eller på annat likvärdigt sätt tillhandahålla minst ett förnybart drivmedel *från och med den 1 januari varje kalenderår, om säljstället under kalenderåret två år före haft en försäljningsvolym överstigande 1 500 kubikmeter motorbensin eller dieselbränsle.*

*1 000 kubikmeter motorbensin
eller dieselbränsle.*

7 §⁶

Transportstyrelsen får i det enskilda fallet ge dispens från *skyldigheterna* i 3 § om det finns särskilda skäl. *En sådan dispens skall vara tidsbegränsad.*

Transportstyrelsen får i det enskilda fallet ge dispens från *skyldigheten* i 3 § om det finns särskilda skäl. *En sådan dispens ska ges för så lång tid som är rimlig med hänsyn till omständigheterna.*

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2014.

⁶ Senaste lydelse 2008:1383.

Förteckning över remissinstanserna

Riksrevisionen, Kammarrätten i Jönköping, Förvaltningsrätten i Falun, Länsstyrelsen i Stockholms län, Länsstyrelsen i Kronobergs län, Länsstyrelsen i Västra Götalands län, Länsstyrelsen i Örebro län, Länsstyrelsen i Dalarnas län, Länsstyrelsen i Norrbottens län, Ekonomistyrningsverket, Energimarknadsinspektionen, Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande (Formas), Jordbruksverket, Kommerskollegium, Konkurrensverket, Naturvårdsverket, Skatteverket, Statens energimyndighet, Statens väg- och trafikforskningsinstitut (VTI), Sveriges Kommuner och Landsting (SKL), SWEDAC, Tillväxtanalys, Tillväxtverket, Transportstyrelsen, Agroetanol AB, Bil Sweden, Eco Par AB, Energigas Sverige, FordonsGas Sverige AB, Gröna Bilister, Hela Sverige ska leva, Innovations- och kemiindustrierna i Sverige, IVL Svenska miljöinstitutet AB, Miljömärkning Sverige AB, Motorbranschens riksförbund, Motorvärdens riksförbund, Nordisk Etanol & Biogas AB, Preem AB, Skärgårdarnas riksförbund, Småkom (De små kommunernas samverkan), SP Sveriges Tekniska Forskningsinstitut, Statoil Fuel & Retail Sverige AB, Svensk Bensinhandel, Svensk Etanolkemi AB (SEKAB), Svenska Bioenergiföreningen (SVEBIO), Svenska Naturskyddsföreningen, Svenska Petroleum och Biodrivmedel Institut (SPBI), Svenskt Näringsliv, Lantmännen Energi.